

Tijdschrift voor Tandheelkunde

JULI 1935

XLII JAARGANG AFLEVERING 7

REDACTIONEEL GEDEELTE

DE MAATSCHAPPIJ-VERGADERING

Het zeeuwsche driemanschap, dat zich bij voorbaat het lot van de zomer-vergadering had aangetrokken, kan er zich op beroemen naar een splinternieuwe encadreering te hebben gezocht: vergaderen te water! En nog wel aan boord van een „motorschip”. Kon het oorspronkelijker, nu de stoommachine op retour is en de simpele letters m.s. het symbool vormen van de ware voortstuwing van het heden en naar de toekomst?

De nautisch-geïnteresseerde lezer van het programma herinnerde zich meteen, dat de goede stad Vlissingen twee princessen van den vertrouwden naam rijk is, wedijverend in reputatie van stoerheid en stiptheid. Maar welke van beide mocht het predicat voeren, waarvan Blaauw en de zijnen hadden gevoeld, dat dit alleen paste bij het samenzijn van een jonge professie, die aan haar benarde toekomst werkt.

Veel is in boeken te vinden, zoo ook, dat de overheid van het gewest met het zelfbewuste devies, met haar nieuwste schip kon dingen naar de gunst van het novum in de tandheelkunde. Het loffelijke initiatief onzer zeeuwsche collega's opende intusschen wijde perspectieven en het geestesoog van den trouwen maatschappijganger waarde reeds rond in de paleisweelde van de tweede Statendam.

Intusschen heeft het niet zoo mogen zijn. De „prinses” had bij haar tochten door weer en wind over het nu eens rimpelige, dan weer hobbelige of zelfs knobbelige water, haar jeugd ten spijt, een hartgebrek opgelopen; de scheepsdokters schreven haar eenige weken absolute rust voor. En toen wij des Vrijdagmiddags vol verwachting arriveerden, bleek zij nog niet voldoende hersteld om ons te ontvangen. Och arme! Men wees ons de patiënte, nog bezig aan de ligkuur in het sanatorium van de „Schelde”haven. Maar welk een schip! Niets dan dekken tot bijkans boven den schoorsteen! Deze „prinses” deed met haar weelderige vormen denken

aan de door H e i n e (tijdelijk) aangebeden struische, doch ietwat topzware schoone, waaromtrent hij zich voorneemt: „Eh' ich ihr mich anvertrau', Gott empfehl' ich meine Seele.”

Zoover hebben wij het, gelijk gezegd, niet behoeven te brengen. De voorzitter bracht reeds bij den aanvang de jobstijding, dat de vergadering den tweeden dag op de banale wijze in hotel „Britannia” zou worden voortgezet, na afloop waarvan een slanker zusje zij het ook een m.s. van vorstelijke komaf, met de deelnemers uit spelevaren zou gaan.

De voorzitterlijke openingsrede zal in een volgend nummer worden afgedrukt. Hier zij slechts aangestipt, dat de praeses zoekende is naar een constructie om de professioneele vrijbuiters in de toekomst te beletten hun gemis aan gevoel voor de waardigheid van het beroep straffeloos bot te vieren.

De eerste punten van de agenda liepen vlot van stapel. Alleen ging bij de besluiten van het H. B. in verband met het collectief contract met de Ned. Ver. van Laboratoriumhoudende Tandtechnici, waarbij de leden (voor zoover zij dit niet zelf doen of in loonlied laten verrichten) voortaan alleen bij leden dier organisatie hun tandtechnisch werk mogen laten uitvoeren, een en ander van der Velde niet ver genoeg; hij wilde daarnaast de diensten dier laboratoriumhouders uitsluitend reserveeren voor de leden der Mij. Den voorzitter ging dit echter te ver, althans buiten de belangen om, die bij het sluiten van de overeenkomst hadden voorgezeten.

De voorgestelde wijziging van art. 2 van het huishoudelijk reglement, betreffende de toelating van artsen tot het lidmaatschap, werd een oogenblik betrokken in de juridische beschouwingen in dit tijdschrift, nopens de bevoegdheid van den medicus om zich „tandarts” te mogen noemen. Mocht mr. Hollander, die dit recht van den arts erkent, gelijk hebben, aldus H o l t h a u s, dan had de wijziging geen zin. De Voorzitter wilde echter, los van die kwestie, de gestelde voorwaarden van toelating niet missen, omdat daarin de waarborg van specialistische bekwaamheid is neergelegd, om welke het de Mij. te doen is.

Het jaarverslag van het Tijdschrift van Tandheelkunde, waaromtrent in de vorige vergadering op voorhand reeds een en ander te doen was, leverde, tegen de verwachting in, geen stof tot critiek. In een begeleidenden brief gaf het bestuur der beheerende vereeniging, een uiteenzetting van de positie der afgevaardigden, die als vertrouwensmannen zonder bindend mandaat hunner betreffende organisatie daarin zitting hebben. Gegeven deze structuur

bleven voor de individueele leden der vereenigingen de boeken gesloten. Met dit standpunt gingen de aanwezigen blijkbaar accoord, te oordeelen naar het feit, dat niemand daarover het woord verlangde.

Bij wijze van tusschengerecht deed de *Voorzitter* mededeeling van de situatie die op het gebied van het ziekenfondswezen bezig is zich te ontwikkelen. Aanvankelijk had de regeering het voornemen om een wetsontwerp tot regeling van de ziekenverzorging in te dienen. Te harer voorlichting had zij alle belanghebbende groepen verzocht een vertegenwoordiger aan te wijzen. Nadat bekend was geworden dat van een wettelijke regeling dezer materie definitief was afgezien stelde de *Mij. t. b. d. Geneeskunst* zich in verbinding met de vakverbonden om zelf een regeling te treffen. Toen de laatstgenoemden de helft der zetels voor zich opeischten in een, daarvoor in te stellen centrale commissie, reserveerden de medici de andere helft voor zichzelf, onder uitsluiting b.v. van de apothekers, die onder de bestaande verhoudingen op voet van gelijkheid vertegenwoordigd waren in de ziekenfondsen! Een dusdanig voorstel stond op het punt behandeld te worden in de vergadering der *Mij. voor Geneeskunst*. In den boezem der *Mij.* blijkt echter verzet te bestaan tegen een dergelijke eenzijdige regeling van een vraagstuk, waarbij meerdere groepen belang hebben. Hoe de apothekers er over denken, laat zich gemakkelijk raden en ook de *Voorzitter* was in het geheel niet verrukt over deze egocentrische voornemens. Aansluitend bij de critiek stelde hij voor aan de *Mij. voor Geneeskunst* een brief te zenden, waarin op een uitgebreide samenstelling dier commissie wordt aangedrongen. Natuurlijk ging de vergadering hiermee accoord.

De rest van den *Vrijdagavond* was gewijd aan de rechtspraak. In aansluiting bij de voorgestelde wijzigingen van het *H. B.* (ten doel hebbend het scheppen van de mogelijkheid om de kosten geheel of gedeeltelijk te verhalen op den delinquent) hield *Sanders* een causerie aan de hand van zijn ervaringen als voorzitter van ons hoogste rechtscollege. Deze ervaringen dateerden slechts van de laatste jaren. De snelle toename van het aantal practici heeft een zeker „gedrang” doen ontstaan met als gevolg daarvan botsingen en klachten bij de rechtscolleges der *Mij.*

Tot verheldering van het inzicht in het belang eener intercollegiale rechtsorde, nam de spreker zijn gehoor een oogenblik mee naar de domeinen van het recht in het algemeen. Aan de hand van citaten werd duidelijk gemaakt dat de samenleving reeds spoedig behoefte had aan „leefregels” of „normen” ten doel hebbend de belangen van anderen te doen ontzien. Naast de gods-

dienstige („Gij zult niet dooden”, enz.) de zedelijke, die daarmee ten deele samenvallen en voorts de fatsoensnormen, die mede een taak vervullen om de belangen der samenleving te beveiligen. Daarnaast bleven nog steeds belangen over welke regeling behoeften (b.v. verkeersregels). Al staat op overtreding der genoemde normen straf in den vorm van wroeging bij de godsdienstige en uitsluiting bij de fatsoensregelen, zoo kan de overtreder er desnoods mee spotten. Anders is het echter met de belangen, welke handhaving behoort tot de taak van het Recht, aan welks sanctiebedreiging het niet mogelijk is zich te onttrekken. De rechtsnormen zijn dwingend, niet uit machtswellust, doch als noodzakelijkheid in het belang van anderen. De taak van de rechtsorde is het uitschrijven van normen voor belangen, die bescherming behoeven. Het recht is een complex van leefregels, waarin dwingend wordt voorgeschreven wat men moet doen en laten.

Naast de wetten van de overheid nu stellen de vereenigingen regels (statuten), waaraan de leden zich onderwerpen; door uittreding kunnen zij er zich echter aan onttrekken. Daarnaast kunnen gedragsregelen gesteld worden voor handelingen, waaruit plichten voortvloeien, samen te vatten onder het begrip „ethiek”. Deze zijn weer meer gespecialiseerd voor de leden van bepaalde beroepen. De Mij. heeft deze gecodificeerd als leidraad, hoe de tandarts zich in bepaalde omstandigheden heeft te gedragen. Zonder direct dwingend te zijn, kan de Mij. er een bindend karakter aan verleen.

De Mij. heeft de wetten van den staat niet voldoende geacht om het peil te handhaven dat zij noodzakelijk vindt voor de waardigheid van het beroep. Zij beschouwt bepaalde normen voor de leden als gewichtig en ter beveiliging van zekere belangen is een disciplinaire rechtspraak ingesteld. Deze is niet zuiver passief, noch automatisch. Toestanden en inzichten laten het recht niet ongemoeid. Dit is zelf min of meer dynamisch. Al maakt de rechter zelf geen recht, zoo geschiedt de toepassing toch niet mechanisch en wordt veel aan het inzicht van dezen overgelaten. Dit zelfde geldt voor de intercollegiale rechtspraak (b.v. art. 51d „ernstige” inbreuk op de collegialiteit). Ook bij ons moet groote waarde worden gehecht aan jurisprudentie. Tot dat doel worden de uitspraken van den Raad van Beroep in het Tijdschrift gepubliceerd, ten einde de opvatting in hoogste instantie te doen kennen, opdat de afdeelingraden er rekening mee kunnen houden.

In eersten aanleg worden vaak nalatigheden begaan en fouten gemaakt, den vorm betreffende, die niet behoeven voor te komen en waarvan de spreker er eenige de revue liet passeeren. Een aan-

geklaagd lid heeft er recht op, dat zijn zaak met alle waarborgen voor een zorgvuldige behandeling wordt omgeven. Zoo is een cardinaal punt in het strafrecht van alle beschaafde staten dat geen feit strafbaar is dan uit kracht van voorafgegane strafbepaling, wat ook voor de beroepsrechtspraak van belang is bij ingevoerde wijzigingen. Ook moet duidelijk vermeld worden wat ten laste is gelegd, opdat de aangeklaagde weet waartegen hij zich te verweren heeft. Dat hem alle gelegenheid moet worden gegeven, om zijn geval toe te lichten, spreekt welhaast van zelf, evenals den klager, gedachtig aan het hoor en wederhoor. De beslissing moet schriftelijk zijn en behoorlijk gemotiveerd; hiervan is wel eens afgeweken!

Wie in hooger beroep gaat bedenke, aldus spr., dat hij een zwaar offer van de Mij. vraagt. Er is wel eens den indruk gevestigd, dat daartoe lichtvaardig werd overgegaan, hetgeen geleid heeft tot de voorgestelde financieele rem in den vorm van een event. veroordeeling in de kosten.

Bij de gedachtenwisseling pleitte Van Hasselt verzachtende omstandigheden voor de fouten door afdeulingsraden gemaakt. Wanneer eenige collega's uit hun werk worden gehaald voor vaak ingewikkelde kwesties, waarbij veel genotuleerd en gecorrespondeerd moet worden, dan kan hun niet den maatstaf van den beroepsjurist worden aangelegd. Hij gaf derhalve in overweging de afdeulingsraden het recht te geven zich daarvoor van deskundige hulp te voorzien. Hij verwees daartoe naar de medische tuchtcolleges, die een juridischen voorzitter en secretaris hebben, wat van groot voordeel is gebleken, niettegenstaande de oppositie die daartegen van medische zijde vóór de toestandkoming der Tucht-wet was gevoerd.

De Voorzitter zegde overweging van het denkbeeld in het H. B. toe.

In tegenstelling met den inleider hechtte Mr. Nord Thomson niet zoo'n bizondere waarde aan het formeele element in de vereenigingsrechtspraak. Deze is er een van leden over leden en als zoodanig moest het materieele op den voorgrond staan. Wie het materieele goed aanvoelt, is zich ook wel bewust wat formeel noodig is. Het denkbeeld van Hasselt leek den juridisch adviseur ook niet datgene te zullen geven wat deze er van verwacht. Daarvoor stond eensdeels een jurist te veel buiten dit soort kwesties, anderzijds vreesde hij dat het vertrouwelijk karakter der rechtspraak verloren zou gaan. Ook dreigde de mogelijkheid, dat een jurist zich met het materieele recht zou gaan bemoeien, als de leden op hem zouden gaan „leunen”. Liever zocht hij verbetering in de samenstelling der colleges, waarin vaak personen genoemd

worden op grond van andere kwaliteiten dan de functie zelve vereischt. De geografische indeeling maakte de keuze van geschikte personen echter niet gemakkelijk.

Wat de eenheid in jurisprudentie betrof, waarbij de lagere colleges het oordeel van den Raad van Beroep als recht zullen moeten erkennen, moest rekening gehouden worden met wijziging van inzicht als gevolg van andere samenstelling van dit college en verandering in het subjectief inzicht in verband met wijzigingen in het maatschappelijk bestel. In dat geval zou de R. v. B. „om” kunnen gaan.

Summa summarum: het formeele mocht belangrijk zijn, maar veel belangrijker was het materieele recht, waarbij een zoo groot mogelijke objectiviteit moest voorop staan.

Tenslotte zag P a e s i in deze uiteenzetting eerder een pleidooi voor het denkbeeld van Hasselt vanwege de moeilijkheden, door Mr. Nord Thomson zelf erkend. Het gebleken gemis aan juridische intuïtie bij den doorsnee-tandarts maakte, dat voorzichtigheid met een rechtspraak zonder juridische assistentie geboden was.

Hiermede werden de werkzaamheden voor den eersten dag beëindigd. De rest van den avond en een aardig stuk van den nacht waren gewijd aan zang, muziek en dans. Voor het eerste zorgde (en hoe!) het bekende Zeeuwsche a Capella koor, voor de beide laatste een strijke en ieder, die het niet laten kon de gezelligheid van het samenzijn te demonstreeren.

Tweede dag.

De bijeenkomst op Zaterdagmorgen werd ingeluid met mededeelingen van de commissie tot regeling van de tandheelkundige hulpverschaffing aan den middenstand. M a r g a d a n t kon daarbij verklappen, dat binnenkort de oprichting mocht worden verwacht van de „Ned. vereeniging tot bevordering van systematische mondverzorging voor den middenstand” met zetel te Amsterdam. Deze vereeniging zal werken volgens de lijnen, die bij vorige gelegenheden reeds waren aangegeven. Het ligt in de bedoeling om over het geheele land aansluiting mogelijk te maken, hetzij districtsgewijs dan wel volgens de afdeelingen. Dit laatste was nog in beraad.

Daar niemand nieuwsgierig bleek naar verdere details, was het middenstandsvraagstuk in dezen vorm althans spoedig afgewerkt. Het zou echter in ander verband nog terugkomen bij de gedachtenwisseling, uitgelokt door de causerie van B r u g m a n, gewijd aan het polikliniekwezen.

Deze begon met te herinneren aan de noodzakelijk gebleken

redactiewijziging van het de klinieken betreffende b. b., welke wijziging te Utrecht aanleiding was tot een uitvoerige gedachten-wisseling. Daarbij waren nieuwe gezichtspunten naar voren gekomen, welke voor de polikliniek-commissie aanleiding waren geweest deze aangelegenheid opnieuw voor te bereiden. Eenmaal daarmee gereed, bleek haar standpunt door een deel van het H. B. niet te worden gedeeld. Daarom werd besloten het rapport aan te houden en de beide zienswijzen in den boezem van het H. B. eerst aan het oordeel der vergadering te onderwerpen, opdat de commissie bij het concipieeren van een definitieve regeling ook daarmede rekening zou kunnen houden.

Intusschen had het D. B. niet stil gezeten en, conform den wensch van de vergadering te Utrecht, zich op de hoogte gesteld van den omvang van het kliniekwezen in het geheele land. Uit een enquête bij de afdelingen was gebleken, dat er reeds 40 van dergelijke instellingen in bedrijf zijn, waarvan 6 opgericht met de toestemming van het D. B.

Uit de gegevens waarover de commissie beschikt, was reeds eerder duidelijk geworden, dat zoowel de inrichting en werkwijze van vele dier klinieken, als de methoden waarmee zij het publiek trachten tot zich te trekken onvereinigbaar zijn met de eischen, die de Mij. uit een algemeen oogpunt zal hebben te stellen. Een ongebreideld optreden naar buiten kon op den duur niet anders dan groote schade toebrengen aan het aanzien van de tandheelkunde en van het beroep. Daarom had de Mij. de bekende voorwaarden opgesteld met betrekking tot: de wijze van behandeling, tarieven, reclame, welstandsgrens en contrôle.

Wat de wijze van behandeling betreft kwam alleen de systematische rationeele hulp in aanmerking, met uitsluiting van kronen en bruggen; voor het overige moest natuurlijk voorzien worden in z.g. eerste hulp. Maar om tegemoet te komen aan duurzame voorziening, die ongetwijfeld door velen verlangd wordt, was alleen de eerstgenoemde een waarborg, dat het publiek naar behoren gesaneerd werd. Elke andere methode liet ruimte voor een afglijden naar malpraxis.

De tarieven (in de wachtkamer opgehangen) moesten redelijk zijn en aan de plaatselijke omstandigheden aangepast, met inachtneming van een zeker minimum. Tariefnuances (in den vorm van kwaliteiten van protheses) worden niet toegelaten. Omtrent de wijze van reclame, die geen persoonlijk karakter mag dragen, zal nog nadere detaillering worden gegeven.

Bij het bepalen van de welstandsgrens waren de moeilijkheden grooter, om te beginnen den naam. In elk geval zou een scherpe

grens dienen te worden getrokken, die bij „ontduiking” door patiënten een soort van „navordering” tot gevolg heeft. Een en ander moest den bezoekers, door schriftelijke bekendmaking in de wachtkamer, goed worden ingescherpt. De voorzitter der polikliniekcommissie verwachtte hiervan een preventieve werking, terwijl voorts in kleinere plaatsen het toezicht der andere collega's aanvullend werkte. Verder zou de contrôle bestaan in het nazien der maandstaten, eens per kwartaal. Een andere methode was de verplichting inzage van het aanslagbiljet voor de inkomstenbelasting, waarvan de voorstanders beweerden, dat het in de praktijk niet tot moeilijkheden leidt. Deze contrôlemiddelen gingen echter enkele H.B.-leden te ver; zij wilden zich bepalen tot steekproeven. Hoe het zij, Brugman ontveinsde zich niet dat de contrôle geld zal kosten. Dit wilden sommigen verhalen op de klinieken, in ruil waarvoor hen het predicaat „erkend” zou worden gegeven. De commissie zelve wenschte echter deze onderscheiding te reserveerden voor poliklinieken, opgericht door afdelingen of door groepen van collega's. Aan het slot vatte hij de beide stroomingen in het H. B. aldus samen, dat een deel met inbegrip van de commissie geporteerd was voor een soepele reglementeering in den vorm van richtlijnen en slechts contrôle voor zooveel die noodig mocht blijken, de anderen daarentegen een stel bindende voorschriften verlangden, aangevuld met een vaste contrôle op gezette tijden. Beide opvattingen werden hiermede voorgelegd aan de vergadering, onder nadrukkelijke toevoeging, dat dit niet bedoeld was om een discussie uit te lokken, noch om haar een definitief standpunt ten deze te laten bepalen. Niettemin achtte de Voorzitter het wenschelijk om over dit onderwerp van gedachten te wisselen, hetgeen blijkbaar ook het oordeel was van degenen die hierover iets op het hart hadden.

Zoo stelde Van Eupen de vraag hoe deze reglementeering moest worden opgevat: als een middel om de oprichting van klinieken te bevorderen, dan wel als een belemmering, waarbij de gevraagde toestemming pas werd gegeven als aan de exploitatie niet kon worden ontkomen. Hij had den indruk gekregen, dat in veel gevallen, zonder objectieve behoefte klinieken werden opgericht. Voor hulp aan den middenstand waren zij echter niet noodig, daarvoor waren, zooals ook Paerl later opmerkte, de particuliere tarieven voldoende aangepast.

De verplichte systematisch-rationeele hulp kon De Beer maar matig bekoren; bij wijze van overgangsmaatregel, om het groote publiek tandheelkundig op te voeden tot gebitshygiëne, wilde hij daar desnoods tijdelijk mee accoord gaan. Maar het was toch ook

noodzakelijk om rekening te houden met die niet onbelangrijke en steeds toenemende categorie, welke haar gebit geregeld laat behandelen en op het behoud ervan prijs stelt. Deze wilde hij althans behoeden voor de consequenties van het aangeprezen systeem en recht geven op uitgebreidere conserveerende hulp.

K r a n e n b u r g bestreed deze opvatting in zooverre, dat volgens de ervaring in Rotterdam, een eenmaal gesaneerd gebit bij de volgende inspecties doorgaans weinig voorziening meer behoefde en vaak geen nieuwe kosten met zich bracht. Hadden de maatregelen tegen ongeoorloofde reclame en inzake de tarieven zijn instemming, groot bezwaar had hij tegen de vorm waarin de contrôle inzake de welstandsgrens zou worden gegoten. Het ging eerstens niet aan om de trouwe bezoekers van een kliniek bij elke periodieke inspectie opnieuw het bewijs te laten overleggen van hun minderen welstand een dergelijke gedragslijn leek hem voor de exploitatie van een kliniek niet door te voeren. Alleen in geval van twijfel zou men dit moeten verlangen. Ook de periodieke contrôle vond hij weinig aantrekkelijk; deze werkte belemmerend op den gang van het bedrijf en zou, indien een commissie daarmee voor het geheele land belast werd, een omvangrijke taak opleveren.

F l a u m e n h a f t bepleitte het recht van bestaan van poliklinieken, speciaal om te voorzien in de behoeften van personen, die feitelijk in de ziekenfondsen thuis hooren, doch door allerlei omstandigheden er buiten blijven. Om de hoedanigheid van het geleverde werk op een zeker peil te handhaven, verwachtte hij juist veel van een intensieve contrôle, ook in den vorm van gebitsinspectie bij de in behandeling zijnde patiënten. De tarieven moesten echter eenige speling toelaten, overeenkomstig de meerdere of mindere uitgebreidheid van de verrichtingen. Reclame zag hij als een vanzelfsprekende factor in het wezen van een poliklinisch bedrijf, dat zich tot de massa wendt. Mits op correcte, onpersoonlijke wijze gevoerd, ondersteunde zij de opvoeding van het groote publiek tot gezonde begrippen over gebitshygiëne. Het zou voldoende zijn om de teksten, zoowel van advertenties als andere schriftelijke mededeelingen vooraf te laten keuren op vorm en inhoud. Hierdoor zou ongetwijfeld de tandheekkunde beter onder de aandacht van het groote publiek worden gebracht.

Tegen deze denkbeelden had P a e r l ernstige bezwaren. Met S a l o m o n s was hij van meening dat goede trouw een eerste voorwaarde is bij elke overeenkomst, dus ook bij de exploitatie van een kliniek. In die veronderstelling was een actieve contrôle niet alleen misplaatst, doch ook schadelijk voor den goeden naam der

klinieken, wyl het publiek de contrôle zou beschouwen als een bewijs van wantrouwen in den persoon van den leider zoowel als in de exploitatie zelve. Een vergelijking met de contrôle bij het ziekenfonds der Ned. Spoorwegen ging niet op, hier betrof het aangestelde tandartsen. Moest er contrôle wezen, dan diende deze alleen administratief te zijn en geheel buiten de patiënten om te gaan, behoudens op afdeelingklinieken, voor welke richtige functioneering de Mij. verantwoordelijk was.

Ten slotte ontkende hij de behoefte van een zekere categorie der bevolking aan klinieken, behalve in de groote steden, voor zoover groepen van collega's deze gewenscht oordeelden. Zeker mocht niet elke willekeurige tandarts gelegenheid worden gegeven een kliniek op te richten, welke in wezen neerkwam op een verkapte tariefsverlaging van de particuliere praktijk. Mocht daaraan behoefte bestaan, dan zou men er uit kunnen afleiden dat de particuliere tarieven te hoog waren, hetgeen thans zeker niet het geval was. Ook B e c k e r beschouwde de oprichting van particuliere klinieken als een methode om aan den slag te komen, wanneer het op de gewone wijze niet gelukte en daarom wilde hij de klinieken alleen reserveeren voor ziekenfondsen en organisaties binnen de Mij.

P a e s i zag in de klinieken vooral een bedreiging van de particuliere praktijken der jonge collega's, die daartegen bescherming noodig hadden. Zij waren het vooral, die tegemoetkwamen aan de behoefte van goedkoope hulp. Eenerzijds herbergden de ziekenfondsen thans veel leden, die er feitelijk niet in thuis hooren; als nu ook nog de klinieken met hun lage tarieven en reclame de begeerigen naar goedkoope tandheelkunde opslochten, kwam de particuliere praktijk der jongeren heelemaal in het gedrang. Uit dien hoofde was hij een voorstander van scherpe contrôlemiddelen, waarbij vertoon van het aanslagbiljet niet kon worden gemist.

Dit laatste ging M u l d e r over de schreef, daar het onvermijdelijk tot onaangenaamheden zou leiden. Ook bij de bezoekers van de klinieken mocht goede trouw worden aangenomen. Daarom gaf hij er de voorkeur aan om hen eenvoudig een verklaring te laten teekenen omtrent hun welstand, onder beding van betaling van een toeslag bij achterna blijkende onjuistheid.

Moest het oprichten van klinieken wel door de commissie worden bevorderd? L o e b stelde een bevestigend antwoord op deze vraag afhankelijk van den omvang der categorie, waarvoor Flaumenhaft gesteld had, dat zij bestemd waren en die in wezen tot den middenstand behoorde. Dat wenschte hij vooraf bepaald te zien. P a e s i, in tweede instantie, beantwoordde de vraag nog-

maals ontkennend; de Mij. zou het in de statuten gestelde doel voorbijstreven als zij haar bemoeiingen in die richting uitstreckte.

Sanders legde met Loeb den nadruk op het feit, dat thans tweërlei vormen van tandheelkundige voorziening aan de orde zijn voor maatschappelijk verwante groepen. De eene wil men tegemoetkomen met poliklinieken, de andere op de wijze welke de commissie voor hulp aan den middenstand bezig is te verwerklijken. Hij vroeg zich naar aanleiding der discussie af of er voor alle twee vormen wel plaats was en het geen aanbeveling verdiende om beide aangelegenheden in gemeenschappelijk verband te bezien. Hij gaf dan ook in overweging om de beide commissies in onderling overleg te doen beraadslagen. De Voorzitter voorkwam zijn wenschen met de mededeeling, dat het D. B. bereids een lid van de middenstandscmissie aan die voor het kliniekwezen had toegevoegd, hetgeen eerstgenoemde niet voldoende achtte. De praeses beloofde, dat de kwesties in „groot verband” zullen worden bestudeerd. Gedurende de vierjarige werkzaamheid der commissie voor het middenstandsvraagstuk waren de klinieken geleidelijk meer naar voren gekomen, maar was eveneens het aantal jonge vakgenooten sterk gegroeid. Met van Eupen en Paesi was hij van meening, dat in het belang der laatsten de oprichting zeker niet moest worden bevorderd. Was deze niet te keeren, dan mocht dit slechts geschieden in gevallen, waarin de noodzaak algemeen werd erkend en dan liefst door een groep collega's. Met het toestaan van reclame moest uiterst voorzichtig worden te werk gegaan, daar deze al te gemakkelijk ongewenschte vormen aanneemt door het insluipen van een persoonlijk karakter.

In antwoord op alle beschouwingen gaf Brugman ten slotte het commissoriale oordeel nog eens ten beste. Wat de propaganda en reclamemiddelen der klinieken betrof, mocht niet met den ethischen maatstaf der particuliere praktijk worden gemeten. Uitbreiding van de conserveerende hulp buiten de grenzen, getrokken voor de rationeele systematische behandeling, kwam hem ongewenscht voor, omdat daardoor het karakter der particuliere praktijk zou worden nagestreefd. Nuanceering in de tarieven ware slechts toe te staan binnen zeer enge grenzen, gegeven de beperktheid der conserveerende hulp, waarbij voor gecompliceerde vullingen geen plaats is.

En zoo namen we met de voorzitterlijke belofte van een definitieve regeling voor de eerstvolgende vergadering voorloopig afscheid van dit ietwat „brandende” vraagstuk.

Bleef alleen nog over de allesomvattende rondvraag. Daarbij opende Paesi een nieuw gezichtspunt in verband met de be-

faamde omzetbelasting. Door den tandarts daarin te betrekken en hem bijgevolg te verheffen tot „fabrikant” in den zin der wet, moest de fiscus ook de praktijksruimten als „werkplaatsen” beschouwen, waarvoor met betrekking tot de personeele belasting vrijstelling bestaat. Gegeven de uitspraak in hoogste instantie, waarbij de behandelkamer van den tandarts voor den aanslag in deze belasting niet vrij blijft, ontdekte hij tegenstrijdigheid. Sanders meende, dat de tandarts, die zich uitsluitend bepaalde tot het vervaardigen en inzetten van kunstgebitten bij een eventueele actie sterk zou staan, maar de Voorzitter gaf weinig kans, gezien de fiscale opvatting met betrekking tot automobielen die „in hoofdzaak” bij de uitoefening van het bedrijf worden bezigd.

Van de Ven had de ervaring opgedaan, dat jonge collega's vaak uit onwetendheid zondigen tegen de normen van het beroepsfatsoen. Hij beval daarom aan, dat de afdelingen met de afgestudeerden contact zoeken vóór hun vestiging, om hen door voorlichting voor fouten te behoeden. Wijders had hij de overtuiging gekregen, dat er op het Tandheelkundig Instituut geageerd werd tegen het lidmaatschap der Mij. Het was zaak om die invloeden te neutraliseeren. De Voorzitter hoopte binnenkort over middelen te beschikken om de studenten voor deze „besmetting” minder vatbaar te maken.

Nadat nog gesproken was over de taak van de politie bij het opsporen en constateeren van onbevoegde uitoefening, was ook het laatste agendapunt afgewerkt en togen de aanwezigen met autobussen naar de haven om een luchtje te gaan scheppen op het water van Oostgat, Wielingen en Wester-Schelde. Zij hadden het niet beter kunnen treffen: mooi weer en de gelukkige omstandigheid, dat onze zeeuwsche collega's hun provinciale opcenten wijselijk belegd hebben in schepen, waarmee te varen een lust is. Terecht kon de Voorzitter dan ook constateeren dat onze gastheeren alles hadden gedaan wat binnen en buiten hun vermogen lag om de reis naar het verre westen ruimschoots te doen loonen.

Dit verslag zou onvolledig zijn, indien niet nog met een enkel woord gewaagd werd van de officieele ontvangst door het Dageelijksch Bestuur van Vlissingen, de Maatschappij-vergadering ten deel gevallen. In zijn toespraak prees de waarnemend-burgemeester de schoonheden van stad en eiland, die hij aanbeval in de belangstelling en vrijen tijd zijner toehoorders. Niet zonder vol-doening kon onze praeses er zich op beroemen, dat de Mij. reeds vroeger Walcheren had ontdekt en meer dan eens uitverkoren als zomersch punt van samenkomst. Het geen nog wel eens zou gebeuren!

B.